

UCHWAŁA

Dnia 20 listopada 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marian Kocon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie egzekucyjnej z wniosku wierzycieli Przedsiębiorstwa Spedycyjnego „Trade Trans” sp. z o.o. w W., Powszechnej Kasy Oszczędności BP S.A. w W. i Banku Gospodarstwa Krajowego w W.

przy uczestnictwie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w O., Nordea Bank Polska S.A. z siedzibą w G., Banku Gospodarki Żywnościowej S.A., Oddział w O. i VCP Polska sp. z o.o. w W.

przeciwko dłużnikom Lechowi G. i Janinie G.

o egzekucję,

po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym

w dniu 20 listopada 2009 r.,

zagadnienia prawnego przedstawionego

przez Sąd Okręgowy w O.

postanowieniem z dnia 3 lipca 2009 r.,

„Czy przy obliczaniu stosunku, w jakim pozostają do siebie należności wierzycieli kategorii IX, dla stosunkowego podziału sumy objętej podziałem, o którym stanowi przepis art. 1026 § 1 k.p.c., należy uwzględnić tylko należność główną każdego z wierzycieli, czy też tę należność główną wraz z odsetkami, kosztami postępowania i innymi należnościami ubocznymi?”

podjął uchwałę:

Przy obliczaniu przewidzianego w art. 1026 § 1 k.p.c. stosunku w jakim pozostają do siebie należności wierzycieli wymienionych w art. 1025 § 1 pkt 9 k.p.c. należy uwzględnić należność główną wraz z odsetkami i kosztami postępowania.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w O. postanowieniem z dnia 27 marca 2009 r. zmienił plan podziału sumy uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości przyjmując jako kryterium podziału należności wymienionych w art. 1025 § 1 pkt 9 k.p.c. z odsetkami i kosztami procesu.

Rozpoznając zażalenie wierzycieli na to postanowienie, Sąd Okręgowy w O. powziął poważne wątpliwości, którym dał wyraz w zagadnieniu prawnym przedstawionym Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia na podstawie na podstawie art. 390 § 1 w związku z art. 397 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 1026 § 1 *in fine* k.p.c., jeżeli suma objęta podziałem nie wystarcza na zaspokojenie w całości wszystkich należności i praw zaliczonych w art. 1025 k.p.c. do tej samej kategorii – należności wszystkich wierzycieli danej kategorii podlegają zaspokojeniu proporcjonalne do ich wysokości, czyli według zasady proporcjonalności (stosunkowości). Zasada ta nie ma zastosowania co do należności zaliczonych w art. 1025 k.p.c. do kategorii czwartej, piątej i ósmej, które, według art. 1026 § 1 k.p.c., będą zaspokojone w kolejności odpowiadającej przysługującemu im pierwszeństwu, Użyte w tym przepisie pojęcie „kategoria” oznacza grupę należności o tych samych cechach i podlegających zaspokojeniu według tych samych zasad. Z reguły o kategorii decyduje rodzaj należności (kryterium przedmiotowe), z wyjątkiem kategorii określonej jako „należności wierzycieli, którzy prowadzili egzekucję” (art. 1025 § 1 pkt. 9 k.p.c.), gdzie przyjęto kryterium podmiotowe. Kategorie oznacza się zgodnie z numeracją punktów art. 1025 § 1 k.p.c.

Istota przedstawionego zagadnienia prawnego sprowadza się do rozstrzygnięcia kwestii, czy przy obliczaniu, w jakim stosunku uczestniczyć ma w podziale każda z należności tej samej kategorii w razie gdy nie ma dostatecznej sumy na zaspokojenie wszystkich w całości, uwzględnić należy tylko należność główną, czy też należność główną razem z odsetkami, kosztami postępowania

i innymi należnościami ubocznymi. Sąd Najwyższy nie zajmował się do tej pory tym problemem, zaś w piśmiennictwie prawniczym wyrażane są na ten temat rozbieżne poglądy. Według jednego poglądu należy uwzględnić nie tylko wysokość należności głównej, lecz także zaległe odsetki, wszelkie „dodatki” oraz koszty postępowania. Według poglądu odmiennego tylko należność główną. Dodać trzeba, że ten pogląd przedstawiano bez stosownej argumentacji wspierającej.

Rozstrzygając przedstawiony problem należy opowiedzieć się za pierwszym z tych poglądów.

Zgodnie z art. 1025 § 3 zd. 1 k.p.c. zasadą jest, że w równym stopniu z należnością ulegają zaspokojeniu odsetki i koszty postępowania. Z kolei ze sformułowania użytego w art. 1026 § 1 k.p.c. in fine: „inne zaś należności – stosunkowo do wysokości każdej z nich” wynika, iż mowa tu o wszystkich należnościach w ramach danej kategorii zaspokojenia, a więc o należności głównej odsetkach i kosztach postępowania. Skoro zatem przedmiotem egzekucji i podziału jest łączna kwota tych należności, i te należności są zaspokajane w równym stopniu, to wszystkie one powinny służyć obliczaniu, w jakim stosunku uczestniczyć ma w podziale każda z należności tej samej kategorii. Za tym poglądem przemawia też unormowanie art. 1026 k.p.c., w myśl którego wydzieloną wierzycielowi sumę zalicza się przede wszystkim na koszty postępowania, następnie na odsetki, a w końcu na sumę dłużną. Jeżeli bowiem o wysokości udziału należności tej samej kategorii miałyby decydować tylko wysokość należności głównej, niezrozumiałe byłoby uwzględnianie w wydzielonej sumie innych kwot poza tą należnością.

Brak natomiast przekonujących argumentów na rzecz drugiego z wymienionych poglądów. Nie sposób nie zauważyć, że obliczanie omawianej proporcji tylko według należności głównej powodowałoby w pewnych sytuacjach znaczne trudności. Przykładowo, gdyby suma należności głównych była niższa od należności przeznaczonych do podziału w danej kategorii, czy też gdyby przedmiotem egzekucji były tylko koszty bądź odsetki, to wówczas nie byłoby podstaw do obliczania proporcji (art. 1026 § 1 k.p.c.).

Mając zatem na względzie wyniki wykładni językowej i systemowej, a także celowościowej analizowanych przepisów należało dojść do wniosku, że przy

obliczaniu przewidzianego w art. 1026 § 1 k.p.c. stosunku w jakim pozostają do siebie należności wierzycieli wymienionych w art. 1025 § 1 pkt. 9 k.p.c. należy uwzględnić należność główną wraz z odsetkami i kosztami postępowania.

Z tych względów Sąd Najwyższy podjął uchwałę, jak na wstępie.

/tp/

